

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 6. De Electione & electi Potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

4. 5. Debet concors esse Postulatio & certa.

6. Quale impedimentum esse debeat in postulanda.

HACEN egimus de Jure scripto, ejusque principijs ac partibus; & de jure non scripto, ejusque etiam partibus. Quia verò parum est jura concedere vel nosse, nisi sint, qui ea tueantur & observari curent, 2. *D. De orig. juris, c. Vbi periculum h. praterea De elect. in 6.* ideo de Personis Ecclesiasticis, id sacrorum Canonum ministeris, *Dist. 1. 2. in prin.* earumque assumptione ad dignitates deinceps agendum est.

Tribus potissimum modis contingit assumi aliquem ad dignitates Ecclesiasticas: Postulatione, Electione, & Translatione. Postulatio, quamvis hæc in subsidium Electionis sit introducta, ut si quis per Canones eligi prohibeatur, saltem subsidio Postulationis admitatur, hic præcedit, quia innititur gratiæ, iuxta *e. Bona memoria 23. in fine 3.* & Abbatem in *Rubr. h. 1.* Frustraque ageretur de electione eius, qui ob Canonicum aliquod impedimentum eligi non potest.

2. Est autem Postulatio (ut alias eius omitram significaciones, & inter eas illam, quæ querelam denotat vel petitionem, quæ sit in Judicio adversus aliquem) strictè sumpta, & prout ab Electione distinguitur, concors, certa, & supplex Capituli vel aliorum petitio, apud superiorem facta, ut certa aliqua persona ad Prælaturam promoveatur, ad quam, ob aliquod impedimentum vel defectum, iure eligi non potest, cum tamen Ecclesiæ utilis futura speretur; 3. veluti si agatur de Laico in Episcopum assumendo, *can. Osius Dist. 61.* vel de eo, qui illegitimè natus est, *e. Innocentius 20. inf. De elect. vel ætate minor est, c. Cum in cunctis, c. Cum nobis 19. inf. eod.* vel in minoribus constitutus, *c. Praterea, inf. De ætate & qualitate ordin. vel si Episcopus aut Archiepiscopus unius Ecclesiæ expectatur ab alia, c. ult. junctio c. Bona memoria 2. h. t.* vel nondum religionem professus exposcatur Abbas, *c. Cum monasterium 13 inf. De elect.* Cum enim hi eligi prohibeantur, postulari debent, *d. e. Cum in cunctis.*

4. Dicitur est, concors; quia postulatio debet à Collegio concorditer fieri, *d. Bona memoria h. nos igitur; & c. ult. h. id est,* vel ab omnibus, vel saltem, ut vult Panormit., à maiore par-

te Capituli seu Collegii, id est à non minori, quæ tertia parte, eaque saniori, *d. h. nos igitur & arg. c. 1. in fine & c. ult. inf. De his, qui sunt à maiori parte Capituli, & colliguntur ex c. Scriptum 40. inf. De elect.* Quod si postulatio cum Electione concurrat, necesse est, ut numerus postulantium duplo sit maior numero eligentium; alioqui electio præfertur, *d. c. Scriptum & ibi latè Panormit.* Cujus ratio est, quia Postulatio nititur gratiæ, nec ullum jus postulari tribuit, qui aliquo defectu laborat, & quem proinde superior non cogitur admittere, *c. Postulationem 5. h. t.* At verò Electio jure nititur, quod difficilius expugnatur.

5. Dicitur est, certa, quia in certis verbis postulatio facta est nulla: ut si dicatur, eligimus postulando, aut postulamus eligendo, vel alijs similibus modis, relatis in *c. unico eod. in 6.*

6. Dicitur est; ob aliquod impedimentum non autem ob delictum: quia qui crimine aliquo aspersus est, vel notatus, neque eligi neque postulari potest, *d. e. unico.* Debet quoque hoc impedimentum esse Canonicum ut per superiorem tolli possit: & si postulatus sit minor ætate, debet is attigisse 27 annum, *c. unico h. 2. in Extravag. Ioan. xxii.* Debet insuper attendi, ne in ejusmodi postulationibus dispensatio super talibus defectibus & Canonicis impedimentis difficilis sit, & Ecclesiæ futura: qua de re vide Panorm. *ad c. fin. circa finem h. t.* Hinc postulari non potest tanquam postulatione indignus, qui violavit interdictum, *c. 1. h. t.* Debet etiam idoneus postulari; alioqui doctrina & moribus indignum scienter postulantes pro ea vice omitunt jus postulandi: sicut & superior amittit potestatem, alium postulatum admittendi, qui sciens postulatam indignum admisit, *c. 1. & 2. eod. tit.* quia sic aburitur sua potestate, *d. c. Scriptum in fine De electione.*

TITULUS VI.

De Electione & electi Potestate.

§. I.

Quid sit Electio, & quomodo distinguatur à Postulatione.

1. Quid significet Electio.

2. Sumitur generaliter & specialiter.

3. De-

3. *Definitio Electionis.*4. *Locum habet in dignitatibus Ecclesiasticis.*5. *In quibus differat à Postulatione.*

DE Postulatione jam dictum est, qui est modus promovendi ad dignitatem Ecclesiasticam per viam gratiæ: sequitur de Electione qui modus est promovendi aliquæ per viam juris,

1. Tamen si autem Electionis nomen ex vi sua denotet defectum reificiunt vel personæ, & duabus vel pluribus, *c. in causis 30. cum seq. h. r. c. Cum specialis 61. inf. De appellat. c. In alternatibus De reg. jur. in 6. l. Plurimque 10. D. de jure dotium l. Si quis stipulatus D. de verb. oblig.* tamen in hac materia restringitur ad personam, quatenus quis ad certam Ecclesiæ functionem & dignitatem eligitur.

2. Et hoc modo sumptum, dupliciter capi potest: primò generaliter, ut non solum Electionem, specialiter sumptam, sed & Postulationem, Præsentationem, Nominationem ac Collationem comprehendat, quia in his omnibus eligenda est persona, beneficio idonea, que postuletur, præsentetur, nominetur, & cui conferatur beneficium: secundò specialiter, & prout à reliquis distinguitur;

3. Sicque est alicujus ad dignitatem aliquam Ecclesiasticam vacantem canonicè facta vocatio auctoritate superioris confirmanda, ut constat ex *c. Cum dilectus 32. c. Nihil 44. h. r. c. Glof. in Clem. Quia contingit in V. Electionem eod. tit.*

4. Dicitur, ad aliquam dignitatem: quia in simplicibus beneficiis Electio, proprie dicta, locum non habet, sed in dignitatibus & Prælaturis Ecclesiasticis, maxime quæ jurisdictionem aliquam in Ecclesiasticas personas habeat adiunctam: quæ ideo beneficia Electiva dicuntur, nec ad alicuius dispositionem pertinere. Huiusmodi sunt Pontificatus, Patriarchatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, omnesque Collegiarum Ecclesiarum Præposituræ, nisi aliter ex fundationis consuetudine, præscriptione legitima, aut privilegio obtineat: in quibus Electio potius obtinet, quàm collatio; ut is qui præficiendus est, sit gratior Cleto ipsius Ecclesiæ, dum eius suffragiis eligitur. Et ideo si quis aliter, quàm per electionem totius Collegii, ad dignitatem Ecclesiasticam aspiraverit, veluti si forte per collationem fuerit promotor, tanquam per cupiditatem & contra Canonice

regula disciplinam, expellendus est, *c. 1. h. r.*

5. Licet igitur olim iura promissè fuerint, verbo Postulationis & Electionis, ut patet ex *can. Statutus Dist. 61. & can. Literas dist. 63.* tamen plurimum differunt. Nam, ut dictum est, Postulatio est introducta in subsidium Electionis, ut eius incapax promoveatur: nullum jus postulatio tribuit, sed solâ gratia superioris nititur, qui eam admittere vel rejicere potest: & iure ordinatio à solo Papa admitti potest, quippe qui solus Canonica seu iuris communis impedimenta iure ordinatio relaxare possit. Insuper qui eligi potest, postulari non potest, & contra. At verò Electio introducta est, ut capax promoveatur iure nititur, nam tribuit electio ius ad rem, & per eam initiatur vinculum matrimonii spiritualis inter ipsam & Ecclesiam, ad quam eligitur, confirmarique potest de iure communi ab alio, quam à Papa. Et quando ad inferiorem spectat confirmatio, eam si legitime facta fuerit, confirmare debet: alioquin si distulerit, potest ei præfigi tempus, intra quod confirmet: & si intra illud non confirmaverit, confirmatio devolvitur ad superiorem.

§ II.

Quando faciendi sit Electio.

1. *Electio non nisi mortuo & sepulto Prælate facienda regulariter.*
2. *Quo loco convenire electores debeant.*
3. *Convocandi & citandi sunt omnes.*
4. *Per Procuratorem electio quatenus fieri possit.*
5. *Electio non securo effectu, non evacuatur.*
6. *A seculari facta electum inhabilem reddit.*

1. **P**riusquam de electione Prælati Ecclesiæ agatur, Ecclesia debet esse viduata suo Pastore seu Prælate, *c. Bona memoria 26. h. r. can. Obeantibus 35. Distinct. 63. can. Episcopo 3. in fin. VII. qu. 1. Glof. in can. Postquam 11. Distinct. 50.* quandoquidem iurii possessoris beneficium alteri dari non possit, *c. 2. & 3. inf. De concessione præbende, cap. 1. & 3. eod. tit. in 6.* Nec ante sepulturam defuncti Prælati saltem ex honestate, fieri debet, aut de ea tractari: alioquin antè facta, nisi aliud obster, non valebit, *d. c. Bona memoria 26. junctâ Glof. & Panor. ibid. n. 11. can. Nullus 7. dist. 79.*

2. Mortuo verò & sepulto Prælato, debent electores, scilicet, qui sunt de Collegio Ecclesiæ viduaræ, cui Prælati quæritur (nam ad hos de jure Decretalium spectat electio, *cap. 1. &c. Cum terra hoc e.* in Capitulo convenire diem electionis statuere, eamque per litteras absentibus nuntiare: locum electioni commodum designare; qui locus plerumque est Capitulum, *e. In causis 30. hoc e.* vel Ecclesiæ, *cap. Quod sicut 28. h. t.* Franc. Marc. 1. p. q. 97. vel chorus Ecclesiæ, *e. Cum nobis olim. 19. h. t.* vel alius honestus & decens, secundum consuetudinem, modò non sit clandestinus: nam clandestinas electiones reprobatur Pontifex in *e. Quia propter 42. §. electiones h. t.*

3. Quod si non possit conveniri inter Canonicos de loco, is per sortem eligi potest; licet electio per sortem fieri nequeat Steph. Gratianus *disceptat forens. cap. 65. nu. 43. ubi alios citat.* Oportet autem omnes, qui jus eligendi habent, sive de jure communi sive ex privilegio vel pacto, sive ex præscriptione, quæ jus eligendi tribuit, secundum *Glos. & alios in e. Cumana 30. h. t.* nisi jus repugnet (hinc enim laicis ne quidem ex consuetudine vel præscriptione potestas eligendi permitti potest, *e. Messana 56. h. t.* vocari & citari legitimè, ut electioni intersint, modo sint in provincia, *e. Cum inter 18. & ibi Glos. in V. remoti, e. Coram 35. & ibi Glos. e. Genesi 55. h. t.* seu in loco; ex quo evocari debeant, *e. Quia propter 42. §. illud h. t.* & modo sine periculo Ecclesiæ vocari & expectari possint *e. Quod sicut 28. h. t.* alioqui si aliquis eorum præteritus fuerit, poterit is, ob sui contemptum, agere, & electionem etiam confirmatam, infirmare, *e. bona 36. h. t.* nisi malit electioni aliorum accedere, eamque ratam habere, prout potest etiam ex post facto, *e. Quod sicut 28. & ibi Abbas h. t.* vel consuetudine obtineat, quod absentes non vocentur. Quod si quis vocatus & citatus legitimè ob justum impedimentum interesse nequeat electioni, super quo si opus fuerit, in juramento suo fidem facit dicto, *d. Quapropter §. illud.* Licet non possit per litteras suffragium suum conferre, quia non ante electionem, sed in ipsa electione, secretè & sigillatim singulorum vota exprimentenda sunt, *e. Si quis iuste §. Absens eod. in 6.*

4. Potest tamen per procuratorem, sive unum sive plures, dummodo ex Collegio af-

sumatur, *d. §. illud.* Et si plures procuratores constituti fuerint, non aliter admittentur, quam si singuli in solidum constituti sunt, cum potestate jurandi in animam suam, quod constituens tali impedimento detineatur, *Glos. in d. Si quis iusto in V. detentus, & erit tunc, quia omnes vocari possunt ne in diversos vota dirigant, melior conditio occupantis, d. e. Si quis iusto §. verum.* Nullo præoccupante, sed utroque, vel omnibus simul concurrentibus, ne in diversos vota dirigant, is solus admittetur, quem Collegium vel major pars elegerit, *d. e. Si quis iusto §. verum.* Dissidentibus vero Canonicis circa admittendum, is admittetur, qui primus in instrumento procuratorio nominatus fuerit, *d. §. verum.* Quod si unum duxerit procuratorem constituit, necesse est, ut procurator certam personam expresse designet, & suo & domini mandantis nomine, ut eandem, non vero diversas, nominet in serutinio, nisi de certa persona eligenda mandatum speciale habeat: nam tum illam nomine procuratorio nominare debet, & suo nomine aliam eligere potest si videatur magis idonea, *d. e. Si quis §. porro.* Quod si nullus e Collegio velit esse procurator, tum receptum est, ut possit permittere non tamen reclamante aut dissentiente Capitulo, constituere extraneum, *d. e. Si quis §. absens ibidemque Glos. in V. nolente.* Necesse quoque est, ut procurator constitutus sit saltem. Subdiaconus, ut colligitur ex *Clement. Viij. qui de asate & qualitate, & c.* Nemo autem in vitis electioni interesse cogitur, *d. e. Quia propter, in verbo volunt & Abb. ibid. e. Quod sicut 20. h. t.* potest enim quis juri suo cedere, *l. Si quis in conscribendo 29. Cod. de pactis.*

5. Quod si vocati fuerint non vocandi, valet electio ipsius non expectatis *e. cum inter 21. h. t.* Neque habens facultatem eligendi præsentandi, aut nominandi, illam abdicat a se, si electio, præsentatio, nominatio, non sortiatur effectum, quia nunquam in ullis dispositionibus censetur consumpta facultas, quando non est securus effectus, Steph. Gratian. *Disceptat forens. cap. 74. n. 13. & seq. como 4.*

6. Denique si quis electioni per abusum sæcularis potestatis de se factæ consenserit, is carere debet commodo electionis, siq; e in habilis, ita ut absque dispensatione ad aliam dignitatem eligi non possit, *e. Quisquis 43. h. t. e. i. eod.*

e. in 4. compilat. Et huiusmodi electionem, quæ nulla est, celebrare præsumentes à beneficijs per triennium suspenduntur, privatiq; sunt potestate eligendi.

§. III.

Intra quod tempus fieri debeat Electio.

1. Intra tres menses faciendæ Electio.
2. Aliàs ad proximum superiorem devolvitur jus eligendi.
3. Ab exemptis ad summum Pontificem.

IN Ecclesijs Cathedralibus sive Episcopali-
bus ac Regularibus, id est Collegiatis quibuscunq; fieri electio debet intra tres menses, nisi iustum sub sit impedimentum, quod tollere electores non possunt, *e. Ne pro defectu 41. h. tit. can. Postquam 11. Distinct. 50. can. Obvolutibus distinct. 63.* Et incipiunt computari dies, non à die vacationis, sed à die, quâ Canonici, vel alij de Collegio innoverit vacatio Ecclesiæ, *d. e. Ne pro defectu, juncto Innoc. & alijs h. t.*

2. Canonici verò, vel alij, intra hoc tempus electionem negligentibus, jus eligendi devolvitur ad proximum superiorem, *d. e. Ne pro defectu*: licet olim devolveretur ad Romanum Pontificem, *e. Dilectus, inf. De concess. præbenda*: qui superior tenetur intra tres alios menses Prælarum eligere ex ipsa Ecclesia vacante, si in ea dignum inveniat, alioqui ex alia, *d. e. Ne pro defectu*. Eoque negligente devolvitur electio ad alium superiorem, & sic gradatim usque ad Papam, *d. e. Ne pro defectu*.

3. Ad quem statim jus eligendi devolvitur, quando Canonici, negligentibus electionem, ab Archiepiscopali jurisdictione sunt exempti, ac summo Pontifici immediate subiecti, *e. Licet inf. De supplenda neglig. Prælatorum*. Idem obtrinet in Præfecturis, atq; alijs dignitatibus regularibus exemptis, per electionem dari consuetis, *Clement. 1. De supplenda neglig. Prælat. c. Cum singula in fine De præbend. in 6.* Potest tamen consuetudine induci, ut una Ecclesia de gremio alterius teneatur sibi Prælatum eligere, *e. Cum dilectus 32 h. t.* Quando verò non omnes, penes quos electio est sunt negligentes, sed major pars Capituli negligit electionem, vel non vult eligere aut renuntiat electioni, vel quando qui alias e-

ligendi ius habent, sunt absentes in loco, unde vocari eos oportet, tunc ius eligendi devolvitur ad minorem partem, illosve, qui præsentibus & habiles fuerint ad eligendum, quia tales non reputantur de Capitulo, iurisque fictione totum Capitulum representatur in minore parte, vel etiam uno, Abbas *in c. Congregatio 53. n. 2. & 4. h. t. & in c. Gratum n. 5. 8. & 9. sup. De postulat. Prælat.*

§. IV

De forma & modo electionis.

1. Forma Electionis triplex.
2. Electio per scrutinium.
3. Quæ dicatur major & sanior pars.
4. Electio per compromissum.
5. Per quasi inspirationem divinam.
6. An hæc forma etiam in Prælatu Episcopo inferioribus locum habeat.

Formam Electionis triplicem tradit Innocentius in *c. Quia propter 4. 2. h. t.* nempe per scrutinium, per compromissum, & quasi per inspirationem divinam: & aliter facta electio non valet, & contra facientes privandi sunt eâ vice potestate eligendi, *d. cap. Quia propter, c. Cummana 50. in fine & ibi Glos. h. t.*

2. Per scrutinium fit electio, quando vocatis seu requisitis ac præsentibus omnibus, qui debent, volunt & possunt commodè interesse, tres de Collegio eligentium ad hoc collegialiter congregato, fide digni eliguntur, qui præsentium vota secretò & sigillatim diligenter excipiant, eaque certa, pura, libera nullaque adjunctâ conditione, vel alternatione *e. 2. eod. in 6. d. e. Quia propter & c. Cum terra 14. h. t.* deinde votis in scripturam redactis mox scrutinium publicent in communi seu in præsentia Capituli: ut ex suffragiorum collatione unus habeatur pro legitime & Canonicè electo, in quem omnes, vel major & sanior pars consenserint, *d. e. Quia propter & alijs h. t.* Nam electio per minorem partem Capituli facta non tenet, neque ratificari per subsequentem consensum potest *e. Auditus 29. h. t.* Publicatione autem factâ nullius suffragij mutatio admittitur, *e. Publicato 28. h. t.*

3. Dixi major & sanior pars quia non sufficit major, nisi etiam sit sanior, *d. e. Quia propter Major*

Major pars est, ubi est major eligentium numerus: sanior vero pars spectatur ex auctoritate & zelo eligentium, atque electi meritis. Hinc si in Ecclesia Cathedrali sint octodecim Canonici, & duodecim Titulum elegerint, sex Sempronius, qui tamen sint sanioris iudicii, neutra electio subsistet, quia in utraque alterum desideratur, *c. Ecclesia vestra 57. h. 1. nisi numerus eligentium alterius partis alteram in duplum excefferit: nam eo casu nulla habebitur ratio illius partis, licet sanioris; nisi quod ipsi maneat saluum jus expugnandi aliorum vota ex alio capite, veluti quia sint excommunicati majori excommunicatione, suspensi per sententiam ab officio, irregulares, *c. Si quando & ibi Glos. eod. in 6. non quidem, ut minuunt seu attenuent aliorum vota, sed ut ea reddant nulla, Glos. ibid. Quod si vero major pars scienter indignum elegerit, valet electio de digno à minori parte, etiam ex eodem scrutinio facta, *c. Dudum 22. Congregato 53. hoc tit.***

4. Per compromissum fit electio, quando ij, quorum est eligere, compromittunt in unum, *cap. Si compromissarius hoc t. in 6. cap. Post translationem inf. Derenuntiat. vel plures idoneos. d. c. Si compromissarius & ibi Glos. in V. translatum, 2. Cum in veteri 52. h. 1. eiusdem vel alterius collegii, qui vice omnium eligant & Ecclesie viduata provideant de Pastore. Atque in eum, quem illi elegerint, omnes consentire, & si idoneus sit, recipere teneatur, *d. c. Quia propter juncto 6. Causam qua 8. & alijs h. 1. nisi appareat contra formam compromissi electum esse, c. Cum electus 32. eod. Dixi, in unum vel plures; quia sufficit in unum compromittere, *d. c. Si compromissarius eod. in 6. Imò subinde expedit, ob hominum ad dissentendum naturalem facilitatem. Tametsi autem in alijs Collegii negotiis explicandis sufficiat consensus maioris partis: tamen in compromittendo omnium consensus exigitur; adeo ut unius dissensus compromissum impediat, *d. c. Quia propter, ibi: qui vice omnium, & ibi Panormit. quia interest singulorum, ne priventur voce sua. Deinde cum compromissum sit voluntarium, recipi ab omnibus debet, iuxta *c. Quod omnes De reg. juris in 6. Neque tenentur compromissarii servare aliquam formam in electione per eos faciendam, arg. d. c. Quia propter ibi, vel saltem & ibi Abbas;*****

quia forma compromissi est subsidiaria. Quod si compromissum simul concurrat cum scrutinio, & permixtum exerceatur, veluti si compromittatur, ut compromissarii, sive unus sive plures, secreto & sigillatim vota exquirant, illumque eligant, in quem major & sanior pars Collegij consenserit, tunc ea, quæ in scrutinio necessarid observanda sunt, etiam in hac specie adhibenda erunt, *c. Cum dilectus 32. & c. vers. Verum B. h. 1. c. Si cui 24. Cum expediat 29. eod. in 6. Facta vero electione, electores in præjudicium electi compromittere non possunt.*

5. Per quasi inspirationem divinam, seu viam Spiritus sancti, dicitur fieri electio, quando ab omnibus unanimiter, & veluti conspirante consensu, quasi per inspirationem divinam, unus eligitur sine vitio, *d. c. Quia propter.*

6. Et si autem non desint, qui velint hanc formam electionis, ab Innocentio præscriptam, etiam in alijs Episcopo inferioribus Prælatibus servari debere, verius tamen est contrarium, cum id jure cautum non sit, præterquam in Prælatibus Ecclesiarum Regularium: ad quas eadem forma rectè producitur ex Innocentio in *d. c. Quia propter in V. Ecclesia viduata. Verum hanc controversiam quoad Regulares sustulit nobis Conc. Triid Sess. 25. c. 6. De Regularibus: ubi & de electione Abbatissæ aut Priorissæ, aut cujusvis alterius nominis Præfectæ seu Præpositæ vide plenius.*

§ V.

Quinam eligere vel eligi prohibeantur.

1. Eligendi jus non habent laici, impuberes, &c.
2. Non potest quis seipsum eligere aut presentare.
3. Enumerantur, qui eligi non possint.

1. IN primis jus eligendi non cadit in Laicum ne quidem ex consuetudine vel præscriptione, *c. Messana 36. h. 1. Et ideo ad clamorem populi facta electio non debet per superiorem confirmari, c. Osus 2. eod. quamvis patroni circa electionem jam factam merito postuletur assensus, c. Cum terra 14. in fin. eod. tit. Alioquin ac quidem per compositionem, cum Prælato*

& Capitulo factam, potest ei jus eligendi competere in collegiata Ecclesia, *c. Sacrosancta* 51 *cod.*

Item impuberes jus eligendi non habent, nec sacris ordinibus non initiati; ut neque suspensi ab homini, seu per sententiam Judicis secus de suspensis per Canonem, non excommunicati majori excommunicatione: non irregulares de quibus in *c. Is cui Desent. excommunicat.* in 6. Dependet enim jus dandi suffragii ab ordine & beneficio Felin: *ad c. Apostolica* sub n. 16. *vers. Dum autem dicitur inf. De excepte.*

2. Non potest etiam quis se ipsum eligere, *c. fin. sup. De consuet.* sicut nec presentare, quia inter dantem & accipientem debet esse distinctio: Nec obstat, *c. Cum jure* 33. *h. t.* ubi si ex compromissatis tres eligant quartum, quartus electus consentiendo electioni de se factæ, a media parte eligentium auget numerum, & electionem perficit; quia id obtinet quando proceditur per modum compromissi, secus, dum per modum scrutinii vel quasi inspirationis diviniæ.

Similiter non omnes eligi possunt: ut in primis Laici, *can. 1. Dist. 61.* nisi ex causa, *can. Statuimus* §. 1. *d. Distinct.* non excommunicati majori vel minori excommunicatione: non suspensi, *c. per inquisitionem* 26. *h. t.* & *c. Cum dilectus* 8. *sup. D. consuetudine.* non interdicti, vel impedimento aut vitio corporis effecti, quo nequeant ministerio inservire: reprehensibilis: non curialis: non neophytus in fide, id est qui nuper fidem Christianam amplexus est, ne in superbiam erigatur: qui non morbo contagioso vel incurabili laborat: non irregularis: non scismaticus, etiamsi ad unionem Ecclesie sit reversus: licet ex dispensatione possit confirmari. *c. Quia diligentia* 5. *h. t.* Non Simoniacus, publicus alearor, sacrilegus, usurarius: non illegitimus; talemque eligentes, nisi probaverint se ignorantes elegisse, incidunt in poenas Concilii Lateranensis, *c. Innocentius* 20. *h. t.* Non denique alio aliquo crimine notatus ex ijs, quæ enumerantur in *can. Qui in aliquo Distinct.* 51. Licet autem in Abbatem vel Priorem Regularem eligi nequeat novitius, non professus Regulam, *can. Presbyteros* xvi. *q. 1. c. Cum causam* 27. & *c. Cum in Magistratum* 49. *h. t.* in Episcopum tamen elegi potest. *c. Nullus*

28. *h. t. in 6.* In prælatum vero Regularem non potest eligi non Monachus, *c. Cum ad nostram* 37. *h. t.* sicut nec in Abbatem non instructus in Regula Monachali, Officii 38. *h. t.* Habens etiam plures dignitates vel beneficia curata, sine dispensatione eligi potest, *c. Dudum* 54. *h. t.* Quod si vero electi alterius cassata fuerit, non vitio personæ, sed electionis modo, iterum eligi potest: secus si vitio personæ, *c. super eo* 12. *h. t.*

§. VI.

Qualis debeat esse seu eligi Episcopus.

1. Debet in primis esse iusta ætatis, probata vita & scientia.
2. Quanam requiratur scientia.
3. Pœna eligentium indignum.

1. Eligendus in Episcopum debet esse legitime natus, tricesimum annum ætatis excessisse, probatæ vitæ & scientiæ, *c. Cum in cunctis* 7. & *c. Innocentius* 20. *h. t.* & aliis qualitatibus præditus, quia juxta sacros canones, *can. Qui Episcopus Dist. 23.* (ubi plurimæ referuntur) & Conc. Trid. decreta requiruntur, Conc. Trid. *Sess. 24. c. 1. De reform.* & *Sess. 7. c. 1. De reform.* ac insuper in ordine Subdiaconus, & quidem sex mensium spatium ante electionem, Conc. Trid. *d. Sess. 12. c. 2. De reform.* Vbi latius vide, quæ & quanta eligendo scientia requiratur, sicut & in *can. Qui Episcopus Dist. 23. can. Qui Ecclesiasticus* §. *ecce dist. 36. can. Omnes Dist. 38.* Debet autem in genere esse talis & tæx, ut muneris sibi injungendi necessitati satisfacere possit.

3. Debent vero electores, quantum in se est adniti, ut semper dignissimi eligantur, juxta communem sententiam, tam Theologorum quam Canonistarum, de qua vide Covar. *ad. reg. Peccatum* p. 2. §. 7. n. 4. nam alias totius familiæ Domini status & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite Conc. Trid. *Sess. 24. cap. 1.* Eligentes scienter indignum, pro prima vice sunt ipso jure privati potestate eligendi. *c. Cum Vintoniensis* 25. *h. t.* & ab Ecclesiasticis beneficiis obtentis in illa Ecclesia, ad quam fuit facta electio, per triennium suspensi. Nec possunt interim ad aliquam dignitatem in eadem Ecclesia, secus in alia, eligi vel assumi, *c. Cum in cunctis*

juncto c. Per inquisitionem 26 h. t. defectumque Capituli supplet Episcopus, d. e. Cum in cunctis §. Clerici sanè.

§. VII.

De Confirmatione Electi.

1. & 2. Qui & à quibus confirmandi.
3. pœna ingerentium se administrationi Ecclesie, omiſſa confirmatione.
4. Ordo petenda confirmationis.
5. Quid observari debeat, cui jus est confirmandi.
6. Ante confirmationem citandi contrarios.
7. Confirmatis potestas ante consecrationem

Electione Canonice peracta & publicata, priusquam electus Ecclesie administratio ni se immisceat, necessarid confirmari debet, & Postquam 3. h. t. à suo scilicet superiori cui subicitur: ut Abbas alijque inferiores, ab Episcopo: nisi probent exemptionem. e. Cum monasterium 13 h. t. Innoc. in e. In singulis n. 3. inf. De statis Monach. Put. Decis. 39. De prebendis: & jure communi antiquo Episcopus a suo Archiepiscopo, e. Cum delectus 32. h. t. Archiepiscopus à suo Patriarcha vel Primatè, can. Mos ar: iquus Distinct. 95. Patriarcha à summo Pontifice e. Scriptum 40. h. t. vel Legato in provincia sicut & quilibet immediatè subjecti summo pontifici, vel quorum confirmationem singulari jure pontifex sibi reservavit: pro ut sibi reservavit confirmationem Episcoporum Germanie, vigore Concordatorum e. Nihil 44. §. ceterum h. t.

2. Hodie vero postquam Romani Pontifices per secundam Regulam Cancellarie sibi generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales: & Episcopales, reservarunt, omnium horum confirmatio vel institutio ab ipso summo Pontifice petenda est, sive electi fuerint, ubi adhuc viget mos eligendi; sive nominati & designati ex privilegio à Principibus, Regibus, Imperatoribus vel alijs patronis.

3. Quid si, omiſſa confirmatione, electus, per se vel per alium in totum vel partem, sub quocumque colore vel pretextu, id est, sive titulo electionis, sive titulo procuratoris vel œconomi, administrationi Ecclesie se ingesserit, ipso jure privatur jure sibi per electionem quæ sita, s. Nostri 9. Qualiter 7. h. t. e. Avaritia

ead. in 6. quia non ipse sibi honorem assumere, sed vocari tanquam Aaron, d. e. Qualiter. Et quia eo casu callatur electio, vitio personæ, non autem electionis, redditur quoque ineligibilis & inhabilis ad eandem aut aliam Ecclesiam, secundum e. Super eo 12. h. t. Abb. in d. e. Qualiter n. 8. Eaque pœna obtinet in quocumque electo ad cathedralem Ecclesiam, & ad aliud quodcumque beneficium electivum, Franc. in d. e. Avaritia. n. 2. Crescent. Decis. 6. n. 11 & 12. De jure patron. Nec potest recipi ab Ecclesia, recipientesque ipso jure privari ut potestate eligendi pro ea vice Gloss. in e. Bona memoria 23. in V. licentiam h. t. e. Quanto & ibi Gloss. in V. suspendimus inf. De translat. Episcop. & manent suspensi à suorum beneficiorum perceptione, donec Sedes Apostolica meruerit gratiam obtinere Extravag. h. t. in Com. Excep. untur tamen ij, qui extra Italiam in concordia electi a summo Pontifice confirmandi sunt: quibus ob Ecclesiarum necessitatem & utilitatem facta est potestas administrandi Ecclesiam, tam in spiritualibus, quam in temporalibus; sic tamen, ut de rebus Ecclesiasticis nihil penitus alienent, d. e. Nihil §. Ceterum h. t. Quod à Bonifacio VIII. ad Abbatissas certo modo porrectum est, e. Indemnitasibus, §. si verò & §. ceterum eod. in 6. Excusantur etiam à dicta pœna si administraverint de licentia legitimi superioris, Gloss. in d. e. Avaritia V. procuratoris & ibid. Archid. vel electo competierit, ex privilegio vel consuetudine, administratio Ecclesie vacantis, Joan. Andri. in d. e. Avaritia & ubi Franc. sub n. 2. circa finem vers. in eadem & Gloss. ibidem ponit sex casus, in quibus electo concessa est administratio. Non sufficit etiam, ad prædictam pœnam incurrendam, accepisse possessionem ante confirmationem, vel constitutum esse œconomum vel procuratorem: sed probanda est administratio defacto in spiritualibus vel temporalibus ut tradit Glossa in d. e. Avaritia §. in V. eo ipso & ibidem Franc. n. 5.

Dixi ante, electione Canonice peracta, quia nullus nisi Canonice electus confirmandus est, can. Nullus Dist. 62 & ibi Archid. & Geminianus. Quod si verò quis Canonice electus, confirmatus fuerit, an gesta per eum valeant, vide Canor. in d. e. Nullus h. t.

4. Ordo petenda confirmationis hic præscribitur

bitur in *c. Quam sit eod* in 6. ut in primis, electio ne peracta, electores, quam citius commodè possunt, eam præsentent electo. Et quam vis, si in eo culpabiles exciterint, non præjudicent electo, Monach. in *c. Quam sit* 6. n. 4. b. t. in 6. & ibi Gloss. in *v. commodè*: tamen ipsi quoad feodalitate. excluduntur à prosecutione electionis, & suspenduntur per triennium continuum ab omnibus beneficiis, quæ in Ecclesia, de cujus electione agitur, obtinent, adque si intra illud tempus se propria auctoritate, vel alio quaesito colore, ingesserint, illis ipso jure perpetuo sunt privati, *c. Cupientes, h. cæterum, eod. in 6.* Inde electus à die nuntiatur ac præsentatur electionis, intra mensem electioni de se factæ consentire, & eam acceptare, cessante justo impedimento, tenetur, sub pœna excidendi jure, sibi per electionem quaesito. Postquam verò electioni de se celebrata consensit, & eam accepit, tunc intra tres alios menses sequentes confirmationem petere tenetur, cessante justo impedimento sub simili pœna privationis juris, sibi per electionem competentis, electione revertente ad eligentes, *d. e. Quam sit fin. c. Si elect. 26. b. t. in 6. & ibi Monach.* quamvis non teneatur eam obtinere, quia sæpe plus temporis labitur, priusquam cum Camera Apostolica super annatis componatur. Impedito autem accusato, denunciato, inquisito, tempus non currit. Mald. *De iust. & iur. & relig. tit. 9. c. 2. Dubio 10.* Hoc tamen trimestre petendæ confirmationis postmodum Nicolaus III. immutavit in electione ad Cathedrales & Regulares Ecclesias, quarum confirmatio ad summum Pontificem spectat, vel, interjecta appellatione, devolvitur, ut scilicet intra unum mensem post consensum vel notitiam electionis ipsemet electus per se, vel, si legitime sic impediatur, per procuratorem ad Sedem Apostolicam iter arripiat, & ad illud conficiendum tantum temporis summat, quantum necesse fuerit pro locorum intervallo, *d. e. cupientes juncto c. Si postquam eod. in 6.* ubi pleraque alia ab eo adjecta videre licet.

5. Cavere autem diligenter debet is ad quem jus confirmandi spectat, ne præcipiantur, confirmet; sed ante omnia diligenter inquireat & explorat de persona electi, in loco, ubi natus, & diutius fuerit conversatus, *c. Scriptum 40. b. t. ejusque sufficientia, vita, moribus, atque alijs qualitatibus, c. Nihil 44. b. t. c. fin. eod. in 6.*

& similiter de qualitatibus contradicentium in eadem plebe, cui ordinandus est, *can. illud dist. 2. 3.* de que ipsa electione, vel electionis actu seu processu, idque vel in judicio inter partes, si quis contradictor fuerit, & compareat, vel ex merito suo officio, si non fuerit contradictor, etiam si nihil electo objiciatur, *c. Cum nobis olim 19. h. t.* ut tunc demum, si tunc omnia confecta viderit, confirmationis munus electo imperdat *d. c. Nihil d. c. Cum nobis h. t.* Alioquin si per negligentiam confimet indignum, ipso jure perdit potestatem confirmandi primum ejus successorem, & à perceptione fructuum proprii à suo superiore sine prævia monitione per sententiam suspenditur, *d. c. Nihil & ibi Gloss. in v. suspendatur,* quouique ejus indulgentiam mereatur promereri. Si vero per malitiam convictus fuerit in hoc excessisse, graviori subjacebit ultioni, arbitrio superioris *d. c. Nihil can. Si quis sine & ibi Gloss. can. Quicumque s. dist. 81.* imponeturque pœna depositionis, *can. Tantis 3 ead. dist.* & promotus dejicitur, *d. c. Nihil.* vide quæ de examine promovendorum ad Cathedrales Ecclesias, quoad natales sufficientiam, mores, vitam, doctrinam, ætatem, & alia à sacris Canonibus requisita, faciendo, & ad Pontificem transmittendo, statuit Conc. Trident. *Sess. 2. cap. 2. & Sess. 24. cap. 1. de reformat.* cujus ordinationem postmodum renovavit, & in multis ampliavit Gregorius XIII. ut videre licet in ejus Bulla, qua refert Piasc. in *Praxi sua Episcop. in proœm. de electione n. 2.*

6. Quòd si electus coelectum, vel alium suæ electionis adversarium, habeat, is ante confirmationem omnino citandus erit: alias vero, ubi concursus fuerit electio, aut nullus nominatim se opponit electioni, generale & peremptorium edictum proponendum est in Ecclesia in qua celebrata est electio, quo contradictores, si qui sint nomenclantur, & evocentur, ut statò die & loco confirmationis faciendæ veniant, causas improbandæ electionis & impedendæ confirmationis dicturi: alioquin, prætermissa hac observatione, confirmatio nullius erit momenti, *c. fin. eod. in 6.*

Cæterum Canonicè confirmatus Episcopus, ante consecrationem consequitur jus in re, *Gloss. in cap. Cum venissent in v. renuntiavit inf. De in integ. restitut. juncto, cap. 2. §. sicut inf.*

De transl. & ibi Gloss in V confirmatus, ac utrobique DD. Rota Decis 6 h. tit. in novis. & ex iure communi potest exercere ea, quæ sunt jurisdictionis vel dignitatis Episcopalis, uti excommunicare, corrigere, iuramenta a vassallis recipere, beneficia conferre, instituere, causas matrimoniales cognoscere, indulgentias concedere, & alia similia, notata in cap. Accedentibus inf. De excessib. Pralat. & ibid Panormit n. 4. Non etiam ea, quæ sunt ordinis Episcopalis, veluti ordines conferre, cap. Nostri 9. & alius h. tit. sicut nec ea, quæ competunt Episcopo ex privilegio; qualia habentur in cap. ubi. De pœnit. & remiss. cap. Quod nonnullis De privileg. & c. ult. sod in 6. vel ex delegatione, Felin in c. Eam te à nu 17. sup. De reser. Præfec in Præfem. de elect. jub. n. 19. Nec isto iure requiritur, ut Episcopus confirmatus adeptus sit possessionem sive installationem vel investituram Panorm. in cap. Transmissam 35. n. 3. h. tit. Felin, in cap. Ne Dei timorem n. 2. & seq. inf. De Simonia, Rota Decis. 182 n. 3. 5. & 6. p. 2. ad plenam scilicet administrandi potestatem, nisi alicubi contrarium consuetudine fuerit receptum, vel alius sit in possessione, qui tunc requiritur, ut inducatur, in possessionem per iudicem, etiam si adversarius injuste possideat, Panormit. in d. cap. Transmissam n. 3. Franc. Marc. 9. 49. p. 1. Iure novo in Extrav. Injuncta De elect. in Extrav. communib. opus est, ut Episcopus, si velit exercere ea, quæ sunt jurisdictionis, post confirmationem suam, obtrineat litteras Apostolicas, alioqui nec admitti nec recipi tamquam Episcopus, nec possessionem Ecclesiæ sibi collatæ consequi potest Latè Garz. de Beneficiis p. 5 cap. 4 §. 3 nu. 242. & seq. quam Extravagantem postea Julius III. renovavit & amplius vit Constitutione suâ, incip. Sanctissimus in Christo Pater, an. 1553. die 17. Maij relata per Piafec. in Praxi Episcopali d. loco, ubi vide, quomodo soleat prospici, ne Ecclesia vacans ob moram intercurrentem in expeditione Bullarum aliquid patiatur.

§. VIII.

De Consecratione Episcopi.

1. Consecratio à confirmatione intra tres menses vres pendenda.
2. 3. A quibus fieri debeat & qua die.
4. Forma Consecrationis.
5. Effectus eiusdem.

6. Electionis hodie exiguum esse usum in Belgio.

1. Episcopi electionem & confirmationem sequitur Consecratio, per quam matrimonium cum Ecclesia consummari dicitur, c. 2. & c. ult. inf. De transl. Episc. & antequam non dicitur, quis Episcopus, sed Electus tantum, c. Nostri 9. h. t. & c. Tua 8. inf. De his qua sunt à Pralat. sine cons. Capit. Ea ultra tres menses confirmatione, cessante legitimo impedimento, protrahi non debet, ut colligitur ex can. Quoniam Dist. 75. & novissime ex Conc. Trid. Sess. 23. c. 2. De reformat ubi pœnam statuit, ut, si intra tres menses consecratio non suscipiatur, promotus teneatur ad fructuum percceptorum restitutionem; si intra totidem menses postea eam petere & procurare neglexerit, ipso iure sit privatus Ecclesiâ suâ. Idem Conc. Sess. 7. c. 9. decrevit, ut prorogationes de non celebranda consecratione ultra sex menses concessæ nulli suffragentur.

2. Consecrandus est Episcopus ex Apostolorum constitutione à tribus ut minimum ejusdem Provinciæ Episcopis, cæteris assensum præbentibus & accedente de iure communi jussu Archiepiscopi, c. Si Archiepiscopus, 6. inf. De temporib. ordin. & c. Quod eadem 10. inf. De officio jud. ordin. Quamquam melius foret, si ipse met Archiepiscopus una cum Suffraganeis hoc munus consecrationis obiret, d. c. cum c. seq. uti olim fieri consuevit, ut patet ex can. Episcopi & alius Distinct. 64. Ipse vero Metropolitanus non nisi in civitate metropoli, comprovincialibus ibidem convenientibus, Episcopus autem comprovincialis ibi consecrandus est, ubi Metropolitanus elegerit, can. ult. circa fin. Dist. 51. Ex decreto Conc. Trid. celebrari consecratio debet, si extra Curiam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in provincia, si commodè fieri possit.

3. Congregatis autem ejusdem Provinciæ Episcopis, fieri debet consecratio die Dominica, & hora tertia lucis; scilicet secundum Canones, can. Ordinationes Episcoporum 1. & can. Quod die 5. Dist. 75. quia Episcopi vicem obtrineant Apostolorum, quibus in die Pentecostes hora tertia Spiritus sanctus datus est: & præmisso scrutinio cum precibus, d. can. Ordinationes. Scrutinium verò sive examen ordinandi

mandi in Episcopum fieri debet secundum ea, quae habentur in *can. Qui Episcopus. 3. Distinct. 23.*

4. In ipsa consecratione peragenda Episcopi duo ponunt & tenent codicem Evangeliorum super caput & cervicem ejus, qui consecratur, *d. 1. can. Ordinationes*: unoque super eo fundente benedictionem, reliqui omnes Episcopi praesentes manibus suis caput ejus tangunt, *can. Episcopus distinct. 15.* illudque una manibus inungunt sacro chrismate: quod ex oleo, nitorem seu puritatem conscientiae, & ex balsamo, odorem seu integritatem famae significante conficitur. Vide plenius *inf. tit. de sacra unctio*; sicut & de alijs caeremoniis ministeriorum, quae adhiberi solent in Pontificali Romano.

Postremo Episcopus consecratus Ecclesiae Romanae & ejus Pontificibus, fidelitatis juramentum praestat, juxta formam praescriptam in *can. Ergo N. Episcopus, inf. De jurejurando.*

5. Peractaque consecratione, aut elapso termino consecrationi praestituto, omnia beneficia Ecclesiastica, si quae habet, ipso jure vacant, libereque ab eo, ad quem provisio spectat, conferri possunt, *can. Cum in cunctis 7. §. cum verò h. tit. si modo habuerit possessionem*, vel per eum steterit, quo minus habuerit: nam ad vacationem utrumque requiritur, & consecratio seu adepta possessio, *can. Si quis Episcopi distinct. 92.* Innocent in *d. 1. Cum in cunctis. §. an. Staphil De vacat. per promotionem. nu. 2.* Antea vero non vacant, quandoquidem consecratio ex causa rejici possit a superiore, *can. Super his inf. de accusationib. Glos. ad dictum §. cum vero.* imò nec vacant, lapsis tribus mensibus, nisi habuerit administratio bonorum, Innocent. *d. loco.*

6. Denique, ut illud quoque breviter hic moneam, hodie exiguus videtur usus electionis: partim quia omnes Ecclesiae Cathedrales & Metropolitanae reservatae sunt dispositioni Sedis Apostolicae, per secundam Regulam Cancellariae; partim quia in pleisque Regnis, & praesertim in hoc Belgio, Principes ex indulto Pontificis nominant personas sibi probatas non tantum ad Episcopatus, sed etiam ad omnes primas dignitates, saeculares & Regulares: & super hujusmodi personis nominatis Capitulum fingit electionis suae processum.

¶: 30

TITULUS SEPTIMUS.

De Translatione Episcoporum.

1. Quid sit Translatio.
2. Cur propria auctoritate fieri nequeat.
3. Ex quibus causis fiat.
4. Quaestio, cur matrimonium spirituale inter Praelatum & Ecclesiam dissolvi possit, non etiam carnale consummatum.

Non solum per postulationem atque Electionem, verum etiam per Translationem eorum qui antea fuerunt, si ve postulati si ve electi, Ecclesijs providetur: ac proinde, postquam actum est duobus prioribus modis, ratio ordinis postulat, ut de hoc tertio agamus.

1. Est autem Translatio de una Ecclesia, quam quis obinet, si ve Episcopus si ve alius Praelatus exemptus, ad aliam majorem, auctoritate summi Pontificis, propter Ecclesiae necessitatem vel evidentem utilitatem, translatio seu mutatio, *can. Mutationes, can. Suus & can. Sicut vir. vii. q. 1.* Dixi, ad aliam majorem: quia ad majorem non fit translatio, *can. Legitimus distinct. 93. in fine.*

Dico, auctoritate summi Pontificis: quia licet Episcopus electus renuntiare juri suo liberè & pro arbitrio possit, *cap. In praesentia inf. de renuntiat.* nec à principio cogatur quis in virtute acceptare Episcopatum, *can. Gesta, can. Vbi ista distinct. 74.* tamen: postquam confirmatus vel consecratus est, non potest propria auctoritate propriam deserere Ecclesiam, & ad aliam se transferre, *e. 2. 3. & ult. h. t.* adeo ut, si contra fecerit, utraq; sit & propria & aliena privandus, ut nec illis praesideat, quos per superbiam sprexit, nec illis, quos per avaritiam concupivit, *d. e. 3. in fine.*

2. Ratio est, tum quia majores causae, cujusmodi est translatio Episcopi, atque aliae, quae à Glossa in *d. cap. Inter corporalia* certis verbis comprehenduntur, referendae sint ad Sedem Apostolicam: tum quia inter Episcopum si ve Praelatum & Ecclesiam spirituale quoddam matrimonium per electionem initietur, per confirmationem ratificetur, & per consecrationem consummatur, *d. e. ult.* ac proinde ma-